

Zbigniew Pianowski, Janusz Firlet

Ujazd, gm. Iwaniska, woj.
tarnobrzeskie

Informator Archeologiczny : badania 14, 246-247

1980

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ŚWIDNICA woj. wałbrzyskie ul. Zamkowa	patrz wczesne średniowiecze
TARNÓW Zamek na górze św. Marcina	patrz późne średniowiecze
TĄDOW DOLNY woj. sieradzkie Stanowisko 2	patrz epoka brązu
TUCHOLA woj. bydgoskie Zamek i miasto	patrz późne średniowiecze
UJAZD, gm. Iwaniska woj. tarnobrzeskie	Kierownictwo Odnowienia Zamku Królewskiego na Wawelu w Krakowie

Badania prowadzili mgr Zbigniew Płanowski i Janusz Firlet /autorzy sprawozdania/. Finansowało Kierownictwo Odnowienia Zamku Królewskiego na Wawelu. Piąty sezon badań. Ruiny zamku Krzyżtopór z I połowy XVII wieku.

Wykonano trzy sondy archeologiczne, usytuowane w obrębie kompleksu pałacowego obiektu. Ich celem było uzupełnienie dotychczasowych rozpoznawczych architekturnych tej części zamku.

Sondę 1/80 wykonano na poziomie parteru, w pomieszczeniu nr 31 przy dziedzińcu eliptycznym. Eksplorację prowadzono do osiągnięcia pierwotnego poziomu użytkowego, umocnionego wlewką zaprawy wapiennej. Stwierdzono także wtórne poziomy użytkowe rozdzielające warstwy gruzu z kolejnych faz destrukcji obiektu. Częściowo przebadano zasypisko pach sklepienia piwnicy pod pomieszczeniem nr 31.

Sondę 2/80 zlokalizowano na poziomie I piętra pałacu, w sali nr 150 /nad sienią/. Badania doprowadziły do odkrycia tam bazy pieca kaflowego w pobliżu której stwierdzono pozostałości drewnianej posadzki - poziomu użytkowego wnętrza. Niżej zalegały warstwy gliny, zaprawy i gruzu budowlanego, wypełniającego pacy sklepienia sieni.

Wykop sondażowy 3/80 założono przy północno-zachodniej ścianie "baszty ośmiobocznej" /piwnica I/. Miał on na celu określenie stanu sklepienia piwnicy. Wystąpiły tutaj ślady dwu poziomów użytkowych /ziemnych/, zniszczonych w centralnej partii baszty. Zniszczenie to było spowodowane zawaleniem się części sklepienia piwnicy, co stwierdzono po wyeksplorowaniu warstw gruzu zalegających powstałą wyrwę. Odsłonięto także fragment nienaruszonej partii sklepienia, wspierające

go się na murze baszty a ponadto górną część otworu komunikacyjnego /wtórnie zamurowanego/ znajdującego się w tym murze.

W trakcie badań uzyskano kilka zespołów materiałów zabytkowych w postaci ułamków naczyń, fragmentów kafli, płytek ceramicznych, szkła oraz drobnych przedmiotów żelaznych. W zasypisku sklepienia sieni pod salą nr 150 znaleziono monetę - "boratynkę" Jana Kazimierza, co rzuca światło na problem chronologii powstania zespołu pałacowo-obronnego w Krzyżtoporze.

Badania będą kontynuowane.

TOLKMICKO
woj. elbląskie

Centralne Muzeum Morskie
w Gdańsku

Badania pod kierunkiem doc.dr.hab.Przemysława Smolarka prowadził mgr Jan Kucharski przy współdziałaniu ekipy naukowej i technicznej CMM. Finansowało Centralne Muzeum Morskie w Gdańsku. Pierwszy sezon badawczy. Dwa wraki statków z XVI i XVII wieku.

Wraki zalegają na podmiejskich zmeliorowanych łąkach, około 1 km na zachód od Tolkmicka. Łąki te są pozostałością po dawnej zatoce Zalewu Wiślanego, która uwidoczniła się na mapie z roku 1663, wykonanej przez Józefa Narońskiego. Badania prowadzono w 2 wykopach o łącznej powierzchni 120 m² i na głębokości od 1 do 2 m.

Wrak Tolkmicko II jest przecięty rowem melioracyjnym C-13 i znajduje się w odległości 115 m na północ od drogi gruntowej biegnącej z miasta do stacji pomp nr 51. Pozostałość statku zalega na głębokości 1 m. Jego długość wynosi 16,8 m, a szerokość 4 m. Składa się on z 15-metrowej stępki, 21 wręgów oraz 6 pasów poszycia na lewej i prawej burcie, ułożonego na zakładkę i uszczelnionego stercią. Dębowe drewno wraka zachowało się w dość dobrym stanie. Znaleziono fragmenty 2 naczyń glinianych, 3 ciężarki do sieci, fragmenty skórzanego obuwia oraz 8 cegieł. Na podstawie konstrukcji statku, materiału ceramicznego oraz cegieł, wrak można datować na pierwszą połowę XVI w.

Wrak Tolkmicko III znajduje się przy rowie melioracyjnym C-15, w odległości 55 m na północ od drogi gruntowej wiodącej do stacji pomp nr 51. Wrak zalega na głębokości 75 cm od powierzchni. Zachowana jego długość wynosi około 6 m, a szerokość ponad 1,5 m. Odsłonięto 4 pasy poszycia, 6 wręgów oraz stępkę na długości 3,3 m. Z zabytków znaleziono jedynie 1 ciężarek gliniany do sieci. Dębowe drewno wraka zachowało się w złym stanie. Na podstawie stratygrafii oraz glinianego ciężarka do sieci wrak można datować w wielkim przybliżeniu na XVI-XVII wiek.